

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

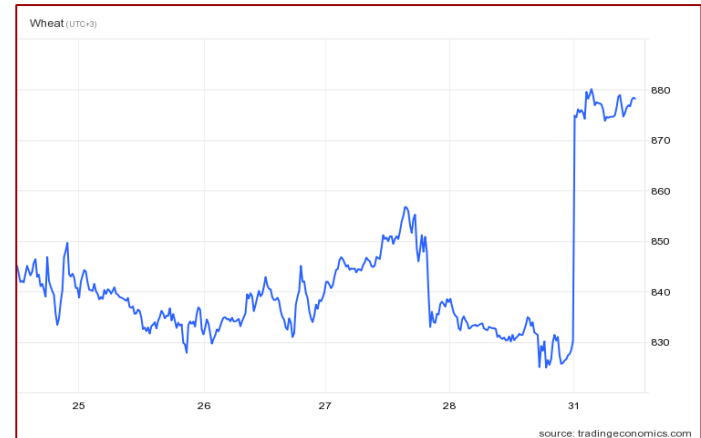
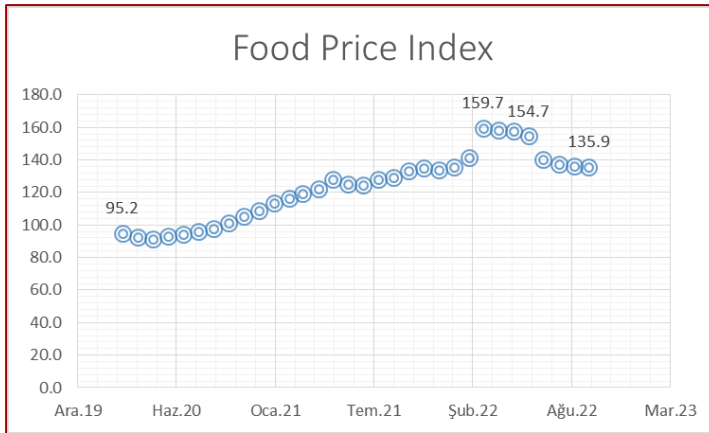
4 Kasım / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Rusya, Tahıl Koridoru Anlaşması'ndan Caymıştı

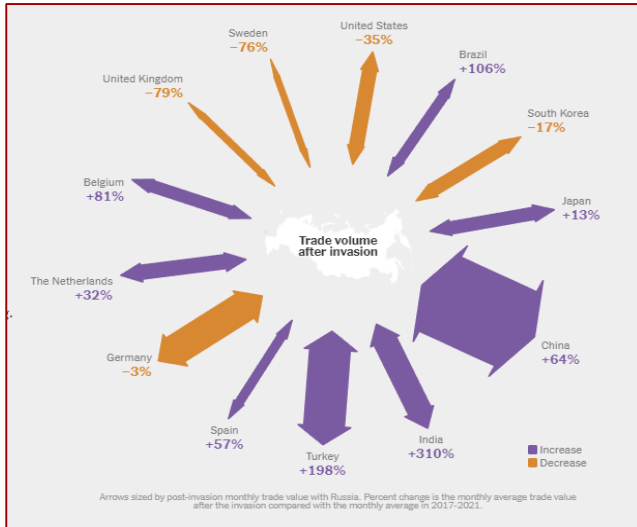
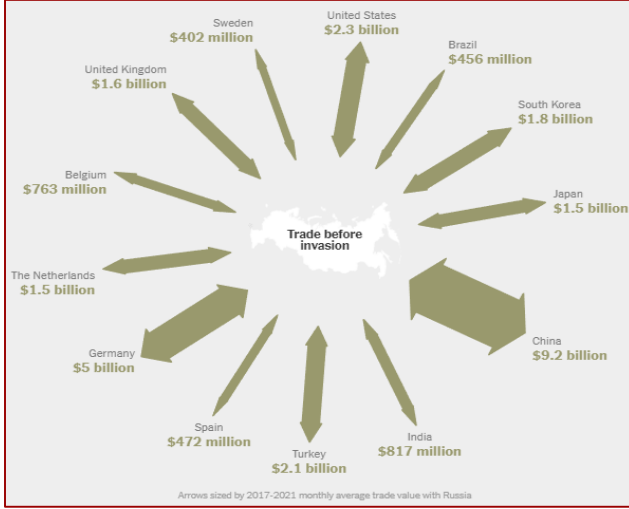
- ❑ Rusya, Türkiye ve Birleşmiş Milletler'in (BM) arabuluculuğunda kabul edilen Tahıl Koridoru Anlaşması'nı Cumartesi günü askıya almıştı.
- ❑ Kremlin karara gerekçe olarak, aynı gün Kırım'ın Sivastopol kentindeki Karadeniz filosu karargahına düzenlenen saldırı sonrası "sivil gemilerin güvenliğini garanti edemeyecek olmasını" göstermişti.
- ❑ Saldırdan Ukrayna'yı sorumlu tutan Rusya, hedef alınan gemilerin tahıl anlaşmasında rol oynadıklarını belirtmiş ve en az bir geminin hasar aldığı bildirilmişti.
- ❑ Bu karar sonrası gıda fiyatları artmıştı.

Ardından Şartlı Olarak Tahıl Anlaşmasına Geri Döndü

- ❑ Rusya'nın bu kararı Türkiye'nin temaslariyla yeniden denge buldu:
- ❑ Televizyondan yayınlanan açıklamasında Putin, Ukrayna'nın tahıl sevkiyatı yapılan Karadeniz kıyılarından saldırı düzenlemeyeceğine dair güvence vermesi sonrası anlaşmaya döndüklerini kaydetti.
- ❑ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bu açıklamadan saatler önce partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, Putin ile bir gün önce yaptığı görüşme üzerine Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu'nun Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ı arayarak bilgi verdiğini kaydetmişti.
- ❑ Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov, Ukrayna'daki tahılın ülkenin limanlarından çıkarılmasını içeren tahıl koridoru anlaşmasına ilişkin açıklamalarda bulundu. Peskov, Türkiye'nin tahıl anlaşmasındaki dahlinin, Kiev'in son üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmesi konusunda da olmak üzere, Rusya için mutabakatlarla ilgili bir 'güven faktörü' olduğunu belirtti.
- ❑ Söz konusu anlaşmanın gerçekleştirilmesi konusunda FT'daki bir makalede*, dünya gıda krizinden kaçınmak için yürütülen resmi çabalar «iyi şans» olarak nitelenirken, Türkiye'nin adının ise hiç geçmemiş olması tabii ki şaşırtıcı gelmiyor...

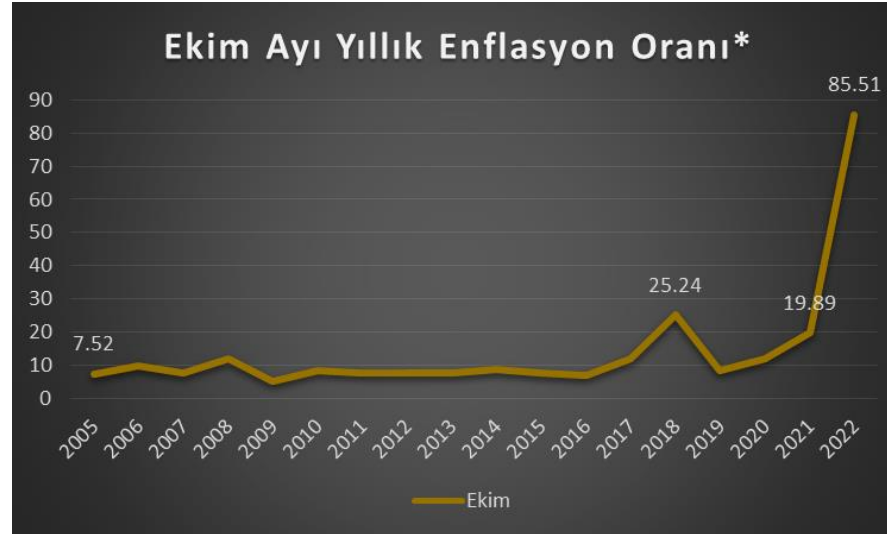
Rusya'nın Dış Ticareti Bu Sene Algının Tersine Patlama Yaptı

- ❑ Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sonrası başlayan savaş ve ardından biteviye uygulanan yasaklar sanıldığı aksine Rusya dış ticaret hacminde bir daraltma yapmadığı gibi bilakis bu sene tavan yapmasına neden oldu...
- ❑ Rusya'nın dış ticaretindeki artış, elbette ki ciddi bir jeopolitik kırılma ile beraber yön değiştirmişe benziyor.
- ❑ NYT'nin hazırlamış olduğu grafiklerde Ukrayna işgali öncesi ve sonrası karşılaştırıldığında bu kırılma daha net bir biçimde gözükmektedir:
- ❑ AB ülkeleri ve ABD'deki keskin azalışa rağmen Çin, Hindistan ve Türkiye'nin payındaki artış eksen kaymasının yönü ve büyüklüğü hakkında fikir verici.

Ekim Enflasyonu & İçsel ve Dışsal Faktörler Ne Söylüyor?

- ❑ Ekim ayında yıllık enflasyon yüzde 85'i aştı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Ekim ayında tüketici fiyat endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 85,51 arttı. Aylık enflasyon yüzde 3,54 oldu. Enflasyon böylece 24 yılın en yüksek seviyesine çıktı.
- ❑ Enflasyonun tepe noktasına yaklaştığı görülmekte. Şubat-Mart ayları gibi baz etkisi (geçen seneki yükselişten düşüş), resesyon nedeni ile emtia fiyatlarındaki düşüşler ve kredi kanallarının kısılması nedenleri ile enflasyonun artış hızında yavaşlama olması beklenmektedir.
- ❑ Diğer taraftan seçim ekonomisinde oluşumuz, muhtemel ücret zamları ve Çin'deki toparlanmaya bağlı olarak gıda ve enerji talebinin artışının küresel fiyatlara yansımaları gibi nedenler enflasyon üzerindeki baskıyı arttırıcı yöndedir.

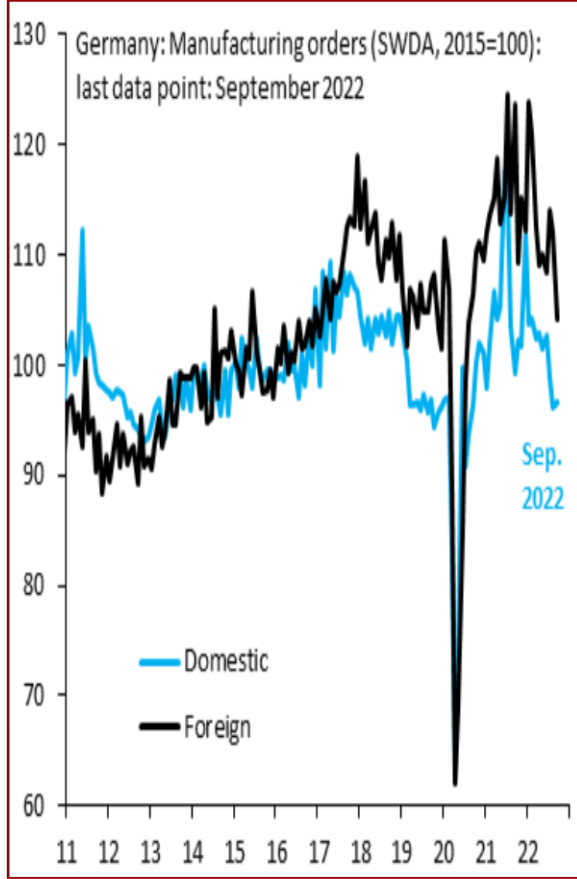

* TÜİK, Bir önceki yılın aynı ayına göre tüketici enflasyonu

Fed'in Faiz Artışı ve ABD Makro Verilerinin Piyasa Etkisi

- ❑ ABD Merkez Bankası Fed iki günlük Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısının ardından faiz kararını açıkladı. Fed piyasa beklentilerine paralel olarak faizi 75 baz puan artırırken, sıkılaştırma sürecinde son aşamaya girildiğine yönelik sinyaller verdi.
- ❑ Fed Başkanı Jerome Powell ise faiz artışlarına ara vermeyi düşünmek için çok erken olduğunu belirtti. Bununla birlikte Powell Aralık toplantısında daha sınırlı faiz artışının gündeme gelmesinin olası olduğunu belirtti.
- ❑ Haftanın son iş gününde açıklanan tarım dışı istihdam verisi ise tahminlerden güçlü gelerek işgücü piyasasının Fed'in agresif faiz artışlarına rağmen güçlü kaldığını gösterdi. Ortalama saatlik ücretler de ivmelendi.
- ❑ Fed yetkilileri enflasyon hedefine ulaşmak için işgücünde arz ve talebi dengelemeleri gerektiğine yönelik açıklamalar yapmıştı.
- ❑ Fed'in faiz artışına daha duyarlı olan teknoloji ve gayrimenkul sektörleri sıkı para politikasının etkilerini hissetmeye başladı. Apple bazı birimlerinde işe alımları durdururken Amazon da kurumsal işe alımlara ara verme kararı aldı.
- ❑ Özetle ABD istihdam verilerinde ve diğer anahtar makro göstergelerde olumlu veriler gelmeye devam ettikçe Fed'in sıkı para politika dozunun (faiz artışları düzeyi) 12 aylık enflasyon tahmini oranına ulaşınca kadar devam edeceği görülmekte olup, olumlu verilerin ise alınan sinyal gereği piyasalarda olumsuz bir getiri trendine yol açacağı görülmektedir.

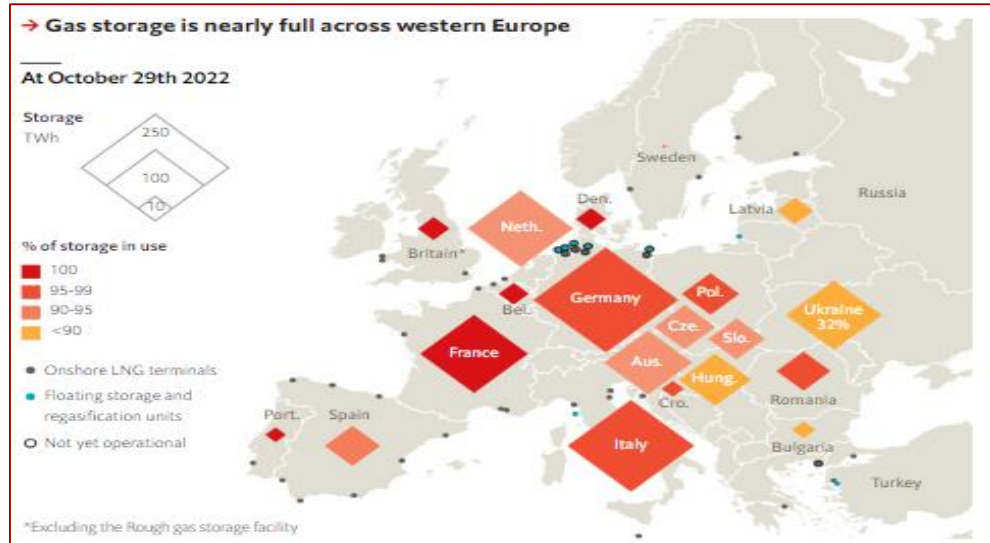
Küresel Resesyon Geliyor mu?

- ❑ ABD ekonomisinde makro veriler her ne kadar şu ana kadar düzgün gidiyor olsa da Avrupa ve de dünyanın geri kalanı için aynı şeyi söylemek, her geçen gün zorlaşıyor...
- ❑ Bu durum durgunluk içinde enflasyon olarak adlandırılan stagflasyon endişelerini arttırırken, Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) da sıkı para politikasından taviz vermeyeceğine yönelik mesajları küresel anlamda bir resesyon olasılığını iyice tetikler hale getirmekte.
- ❑ ECB başkanı Lagarde Estonya'da yaptığı konuşmada enflasyonun daha kalıcı hale gelmesi durumunda beklemeyeceklerini belirterek "Enflasyonun hedefimize ulaşacağına emin olana kadar ek aksiyonlar almamız gerekir." değerlendirmesini yaptı.
- ❑ AMB yüksek enflasyonu kontrol altına almak amacıyla son 3 ayda 200 baz puanlık faiz artışına gitmişti.
- ❑ Bu söylem Euro/Dolar paritesini yükseltecek kadar şahin kabul edilirken AB'nin en büyük üretim ekonomisi Almanya'nın imalat siparişlerindeki düşüşe dikkatinizi çekmek isteriz. Hem iç hem de dış siparişlerin düştüğü ancak dış siparişlerin daha ivmeli düşmesinin dünyanın ekonomik durgunluğuna işaret ettiği söylenebilir...

Havalar Güzel, Gaz Depoları Dolu, Peki Ya Sonra?

- ❑ Küresel enerji krizi devam ederken, son haftalarda özellikle dış basında spot piyasalarda anlık fiyat inişleri ve depolara göre enerji krizi sonlanıyor mu şeklinde haberlerle karşılaşyoruz.
- ❑ Hatta alternatif gaz akışı arayışında dahi AB'den ziyade karşı tarafın önerilerde bulunduğuna şahit olmaktayız. Örneğin Azerbaycan, FT'da bu hafta çıkan bir makalede; Avrupa'yı boru hatlarında yeni yatırımlar ve uzun vadeli satın alma sözleşmeleri sağlarsa bloğa iki kat gaz ihracat taahhüdünü yerine getirebileceği konusunda acele edilmesi için uyarıyor.
- ❑ Havalar güzel ve depolar dolu olduğu için sanki bir rahatlık yaşıyor yaşanmasına ancak Ajda Pekkan'ın şarkısında olduğu gibi bugünlerin yarınları var..☺
- ❑ Uluslararası Enerji Ajansı direktörü Fatih Birol, LinkedIn hesabından paylaştığı bir grafikte şu yorumu yapmış: «Avrupa, önümüzdeki yaz depolamayı doldurmak için kilit dönemde 30 milyar metreküp doğal gaz açığıyla karşı karşıya kalabilir. Düşük benzin fiyatları ve ılıman hava, ani bir baskıyı hafifletti, ancak Avrupa kesinlikle ormandan henüz çıkmadı !»

Merkez Bankaları Altını Frenlemeye Devam Ediyor

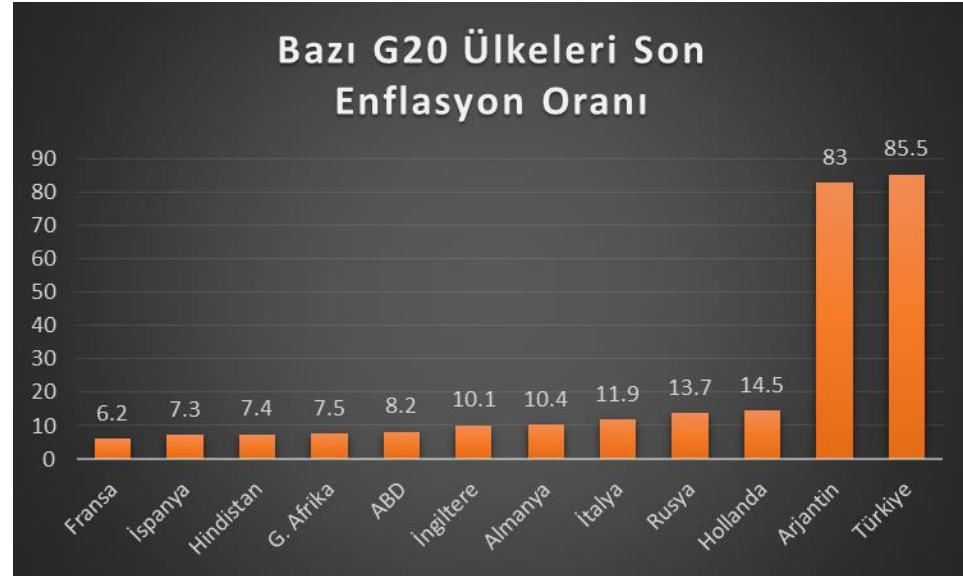
- ❑ Fed'in şahin bir tutum sergilemeye başladığı nisan ayından beri debelenip duran altın, son 50 yılın en kötü düşüş trendini sergiliyor.
- ❑ Uzmanlardan altın fiyatının tahminine yönelik net bir duruş görülmezken; ABD merkez bankası Fed'in faiz artış hızının en önemli parametre olduğu ortaya çıkıyor.
- ❑ Dolayısıyla 2023'ün ortalarından itibaren bir toparlanma beklenebilir.
- ❑ Ancak kısa vadede öngörüler halen dibin görülmemesi nedeniyle düşüşün devam edeceği yönünde.
- ❑ Uzun vadede ise faiz artışlarının hız kesmesinin yanında, Rusya Ukrayna savaşı ile artan jeopolitik riskler ve ticaret savaşları dünya için ne denli kötü ise klasik bir güvenli liman olarak algılanan altın için olumlu etmenler olarak değerlendiriliyor.

Haftanın Grafiđi-Kimi Enflasyon Kimiyse Borçtan Dertli

❑ Kamu Borcunun GSYİH'a Oranı (2021) ve Son Enflasyon Verilerine Göre Grafik

1. Japonya: 260
2. Yunanistan: 224
3. İtalya: 173
4. ABD: 148
5. İngiltere: 146
6. Fransa: 138
7. Kanada: 130
8. Brezilya: 106
9. Avustralya: 85
10. Kolombiya: 83
11. Finlandiya: 82
12. Almanya: 77
13. Meksika: 59
14. Danimarka: 50
15. Türkiye: 44
16. Şili: 41
17. İsviçre: 40
18. Estonya: 24

Haftadan Kalanlar

- ❑ Sermaye Piyasası Kurulu Başkan Vekili Mutalip Ünal ve Sermaye Piyasası Kurulu Üyesi Ali Akay görevlerinden alındı.
- ❑ Brezilya'da devlet başkanlığı seçiminin ikinci turunu Lula da Silva kazandı.
- ❑ IMF heyetinin 2022 yılı 4. madde değerlendirmesinde; acil faiz artışı çağrısı ve TCMB'nin bağımsızlığına vurgu yapıldı.
- ❑ İsrail'in en uzun süre görevde kalan başbakanı unvanına sahip Binyamin Netanyahu, son olarak yaklaşık 1,5 yıl önce ayrıldığı başbakanlığa bu kez daha güçlü şekilde dönmeye hazırlanıyor.
- ❑ Ücret gelirlerinin vergilendirilmesine yönelik tebliğde düzenleme yapıldı.
- ❑ The Economist, ABD'de ağırlıklı olarak demokratlardan oluşan takipçi artışı trendinin , yapmış oldukları veri analizi ile Musk'ın Twitter'ı satın alımı sonrası Cumhuriyetçilere kaymaya başladığını iddia ediyor.
- ❑ Otomotiv Distribütörleri Derneği verilerine göre; otomobil ve hafif ticari pazarı Ekim'de yıllık yüzde 14,9 arttı. İlk 10 ayda yüzde 4.7 daralma yaşandı.
- ❑ 2023 için uygulanacak yeniden değerlendirme oranı yüzde 122,9 oldu. 2022 için geçerli olan yeniden değerlendirme oranı yüzde 36,2'idi.
- ❑ Rekolte tahmini sonuçlarına göre, Türkiye, 421 bin ton zeytinyağı üretimi ile İspanya'dan sonra dünyada ikinci sıraya yükseldi.
- ❑ Pakistan'ın eski Başbakanı İmran Han, konvoyuna düzenlenen silahlı saldırıda hafif yaralandı
- ❑ Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde terör örgütü mensuplarınca açılan ateş sonucunda bir asker şehit oldu.
- ❑ Finlandiya Cumhurbaşkanı Niinisto, Türkiye'nin Finlandiya'nın NATO üyeliğini onaylayacağı konusunda iyimser olduğunu söyledi.
- ❑ Habertürk'ün sorularını yanıtlayan ABD Büyükelçisi Jeffrey Flake, yaptırım riskine ilişkin soruyu, "Şirketleri yaptırıma uğramamaları için bilgilendiriyoruz" şeklinde yanıtladı.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Ekim 2022

- 2022 yılı Ekim ayında Yİ-ÜFE (2003=100) bir önceki aya göre %7,83, bir önceki yılın Aralık ayına göre %96,74, bir önceki yılın aynı ayına göre %157,69 ve on iki aylık ortalamalara göre %122,93 artış gösterdi.
- Yıllık en düşük artış; %67,83 ile diğer ulaşım araçları, %80,73 ile giyim eşyası, %82,44 ile temel eczacılık ürünleri ve müstahzarları alt sektörlerinde gerçekleşti. Buna karşılık elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme %554,56, ham petrol ve doğal gaz %252,78, diğer metalik olmayan mineral ürünler %214,12 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

